

Timoteogât ekap zagâtnâ Pauloñâ kulemgum pindip.

Mâsop den.

¹ Paulo nâ Anutugât sâtkât Yesu kristoñâ ândiândi muyageip, zorat den sa lañ kârâbapkât Yesu Kristogât Aposolo orâwan.

² Timoteo, gâ Yesugât siñgi âlip dâgoga nâñgâm ninâ nannâ yatâ oin, gâgât ekap zi kulemgum gigan. Anutu Ibâ sot Kembuniñâ Yesu Kristo, zekâren gâbâ tânzângozângoñ, buku orotñâ sot um lumbeñâ gâgâren zimbap.

Timoteo nâñgâm pâlâtâñ bonjâ zemjañgip.

³ Ibâ âserâpnâ zen hâlalu ândim Anutu kore okjañgâm gane kiunzinjâ nâñjâ yatik opmanjâ sâiwap dukumjâ ñâtik sirâm ninâu sâm gâman. Gâgât nâñgâm ninâu sâman. ⁴ Gâ nâgât umbâlâ oin, zorat âsâbâñ nâñgâman. Oi gâ gekjâ umâlip patâ nâñgâbatkât otnimap. ⁵ Oi nâñgâm pâlâtâñ bonjâ zemgigap, zorat nâñgâman. Mamgâ Eu-nike sot âlagâ Loisi, zet Kembu nâñgâm pâlâtâñ kwâkjañgâm ândiwet. Oi gâ zo yatik nâñgâm pâlâtâñ kwâkjañgâm ândiat, zo nâñgan.

Kâtigem siñgi âlip nep tuuban.

⁶ Oi nâ zorat nâñgâm itâ dâgobâ. Nâñjâ bit-nandâ kâukkan pa Anutuñâ imbañâ gigip, zo ona sei kârâpñoot upap. ⁷ Itâ nâñgâban. Kaapum Anutuñâ niñgip, zo keñgât mân utnatkât niñgip.

Kaapum zo imbanjâ sot buku orot zorat marinjâ. Nen um sâk zorat kendon ândinatkât Kaapum ningip.

⁸ Zorat gâ Kembuninañgât den singi sâm muyagibam ajuñ man upan. Oi tâk namin nâbâne ândian, nágât den singi sâbam ajuñ man upan. Anutuñjâ imbanjâ gibap dâp, ná yatik, singi âlipkât op sâknam kwâkñjan ândiban. ⁹ Anutu zâknjâ kubikniñgâm hâlalu ândinatkât diiniñgip. Zo âlip urâwen zorat buñjâ. Zikñak nânji zeip sot um lâklâkñajançgât op yatâ otniñgip. Zo mârum hân man muyageibân Yesu Kristogât op singi kwatningip. ¹⁰ Oi zorat bonñjâ narâk ziren muyageip. Kubikkubikniñjâ Yesu Kristo gei muyageip. Zâknjâ mumuñjançgât imbanjâ koi gei ko ândiândij zinzinj kâtik muyageniñgap.

¹¹ Oi ná zorat singi sâsâñj sot Aposolo nep tuubatkât sâm nigip. ¹² Nâ zorat sâknam kwâkñjan ândiman. Ka ajuñ man opman. Nâ nânjâm pâlâtâñ kwap zâkkât um zagât man opman. Nâ itâ nânjâm. Imbanjâñootñâ singi âlip nep sâm nigip, zâknjâ dâñ galem otnigi Yesu takâtakâñjançgât narâk mâte upap.

¹³ Den bonñjâ zorat mâtâp tirâpgowan, zorik moliban. Zo Yesu Kristo nânjâm pâlâtâñ kwâkñajançgâm umgâ gâsui yatâ upan. ¹⁴ Tirik Kaapumñjâ umnijan ândimap, zâknjâ mam otgigi den bonñjâ gigip, zo galem otna zemgibap.

Onesiporo, zâkkât den.

¹⁵ Asia hânân aksik birânim âiwe. Oi osetzinjan Pigelo sot Hemogene, zet ârândâñj.

¹⁶ Onesiporoñjâ tâk namâ a nágât man ajuñ

op umâlep kwan nim ândeip. Zorat Kembuñâ Onesiporogât kâmut gakâñâ tânzâñgobap. ¹⁷ Zâk Roma kamânâñ takâñjâ um bâbâlañjâk kârunim muyagenigip. ¹⁸ Zorat Kembuñâ nâñgâm narâk patin um lâklâkñjângât okñjângâbap. Zâk Epeso kamânâñ kore orotñâ imbañâ tuum ândeip, zo gikak nâñgat.

2

Kembugât kâwali nep tuuban.

¹ Nannâ, gâ Yesu Kristo sot pâlâtâñ ândina tângogi ândim kâtigiban. ² A doñbep patâ zeñgât mâtezinjan den dâgom ândiwân, zo Kembugât singi a sât luluñjoot nâmbutñâ dâzâñgom ândibâñ. Oi a zo, zen kâwalizinjoot a nâmbutñâ dâzâñgom ândibi.

³ Gâ, nâ yatik, Yesu Kristogât kâwali a kâtik op ândim zâkkât op sâknam nâñgâm mân âkongibap. ⁴ Nâi zâk kâwali nep tuubapñâ dap op sâkkât nep top top zorat umñâ pâi zimbap? Zo kâwali a osetzinjan pâip, zâk egi dâp oi zorik upapkât sâbap. ⁵ Katep ziñ kut nâi minam sârârâk kârâme. Zeñgâren gâbâ nâiñjâ mâtâp birâm nâin gâbâ âibap, zo sâñgân mân mimbap. ⁶ Nâi zâk nep kârâm kâmit sâknam upapñâ nalem bonñâ kândom mem nei dâp upap. ⁷ Den sumbuñâ dâgogan, zo nâñgâm kwâtâtibâñ. Kembu zâk sâi umgâ pâroñsâi topñâ nâñgâm kwâtâtibâñ.

Mân loriban.

⁸ Gâ Yesu Kristogât nâñgâm nâñgâm ândibâñ. Zâk Dawidigât kiunñâ mumuñjan gâbâ wâgân op zaarip. Zâkkât singi âlip yatâ sâmân. ⁹ Singi

âlipkât op sâknâm nângâman. Oi um kâtik ziñ nâgât nângâne bâliñ mâme ua yatâ kin bitnâ saaninetâ taan. Ka Kembugât siñgi âlip den, zo dap op saane yen tâpap? ¹⁰ Nâ Anutugât siñgi a zeñgât op sâknâm patâ nângâm tâpmân. Zen Yesu Kristo sot pâlâtâñ utne kubikzinji neule âsakrâ zinziñ kâtik mimbigât yatâ opman.

¹¹ Den itâ ziap, zo bonñâ,

“Nen zâkkât mumuñjan târokwarâwen. Zorat op nen zâk sot ârândâñ zaat ândinat. ¹² Nen zâk sot sâknâm nângâm kâtiginat zo ko zâk sot a kutâ tâtârân tâtnat. Nen zâk kwâimbâñjañgindâ sâi ko zâkoot yatik nen kwâimbâñjañgâbap. ¹³ Nen den sâwen, zo mân lunat zo ko zâkkât denñâ bon upap. Nâi sâmñâ ñâi sâsâñâ, zo zâkkâren mân ziap.”

Siñgi âlipkât sâm gulip.

¹⁴ Gâ den zo sâm Anutugât mâteñjan sâm dâzâñgom ândina den yennâ mân sâm âragubi. Sârek den mân âragubi. Zen den yennâ, bon bunñâ, zo âragum ândibi zo ko den zorâñâ zen tâmbetzâñgobi.

¹⁵ Anutuñâ gâgât nângi dâp upapkât nep kâtigem tuum ândiban. Oi den bonñâ tâñtâñ sâm ândiban zo ko Anutugât mâteñjan ajuñ mân upan.

¹⁶ Den yennâ sâne mân betzinjan mimban. Zen yatâ op ândim um gulip op siñgi âlip birâbi. ¹⁷ Sarâ den ârâgume, zo use kâtik yatâ op lañ kârâbap. A yatâ zo zeñgâren gâbâ ñâi Hemenao sot ñâi Pileto. ¹⁸ Zet den bon birâm itâ sabot, “Mumuñjan gâbâ zaatzaat, zorat topñâ itâ. Yesuñâ mumuñjan

gâbâ zaat ândiândi uŋaknâ mârum muyageningip. Narâk patin sâk uŋaknâ mâr minat.” Zet yatâ sâmnâ a nâmbutnâ zenjât nângâm pâlâtâŋzin mem gulipkuabot.

Anutugât kunkun sot hâkop bonjâ.

¹⁹ Anutuŋâ kât tandâ pâi giarip, zo kâtigem kinzap. Zorat den kulem ɳâi itâ ziap, “Kembuŋâ siŋgi arâpnâ zinjít nângâmap.”

Oi den ɳâi itâ ziap, “Kembugât siŋgi a ândien sâme, zen aksik bâliŋâ kândâtkubigât sâip.”

²⁰ A kutâgât namâ patin hâkop top top goide kât sot siliwa kât tuutuŋ, zorik buŋâ. Nak sot hânnâ tuutuŋ, zo ziap. Hâkop nâmbutnâ̄ kut ɳâi sâŋgân patâ zorâŋ geibap. Nâmbutnâ̄ ko kut ɳâi ɳâi yenŋandâ geibap. ²¹ Hâkop ɳâi zâk kut ɳâi bâliŋâ buŋ, umŋâ salek op neuleŋoot upap oi hâkop sâŋgân patâ. Oi namâ mariŋandâ egi hâlâlu zei nep âlipnâ pindâbap. Den sumbuŋâ zi a neŋgât op san. Umniŋ salekkoi hâlâlu ândinat san.

Kembugât a ândinat.

²² A sigan kut ɳâi ɳâi bâliŋâ ek âkŋâlime, zo birâban. Oi umziŋ salek opnâ Kembu sâm mâpâsime, zen sot âlip orotŋaŋgât sot nângâm pâlâtâŋ sot um lumbeŋâgât kâtigiban. ²³ Den yenŋâ sot sârek den zo birâban. Gâ âlip nâŋgat. Den yatâ sâne kâsâp sot um kâlak muyagemap. ²⁴ Oi Kembugât kore aŋâ den sârek op mâr kwâkâyaŋgâbi. Ziŋâ a aksik buku otzingâm siŋgi âlip târârak kwâkâziŋgâbi. Oi a ziŋ bâliŋ otzingânetâ zorat hâuŋâ mâr

otziŋgâbi. ²⁵ Oi Kembugât den birâme, a zo mulunâk dâzâŋgobi. Anutu zâk zikŋak mem gei kwatziŋgi umziŋ melâŋ den bonŋâ nânŋâbi sâm mulun dâzâŋgobi. ²⁶ Oi umziŋ pâroŋsâi Sataŋgât ârâmbâgân zâŋgoip, zoren gâbâ mâkâziŋgâbap. Zen Sataŋgât den lum ândiweŋâ umziŋ pâroŋsâi kândâtkubi.

3

Sin̄gi âlip gulipkukuŋ a, zeŋgât den.

¹ Gâ itâ nânŋâban. Narâk patâ mâte upâ sâi bâliŋjandâ laŋ kârâm kâbâ yâmbât mem zaa kwap mem ge kwap imbaŋoot niŋgâbi. ² A itâ zo, ziŋ ândibi. Ziŋgât nânŋâne zâizâiŋ, kâtkât âknâle, den kârâpŋoot sâsâŋ, sâk mâme den, ibâ mam zekât den birâbirâ, sum nâne a, aŋâ Anutu hurat mân kwâkŋaŋgâme. ³ Lumbe den mân sâsâŋ, tosa mem ândiândi, sârân sâsâŋ, nem gulipkukuŋ, a zinŋâ, kut ŋâi ŋâi âlipŋâ âkon upi. ⁴ Kâsa zeŋgâren tirâpzâŋgozâŋgon, laŋ orot, zâizâiŋ upme. Sâkkât âknâle mem ândim Anutugât âknâle mân nânŋâbi. ⁵ Sâkŋandik sin̄gi âlip nânŋâbi. Ka sin̄gi âlipkât imbaŋâ mân zemziŋgâbap. A zo yatâ ândine zin̄git kândâtzâŋgoban.

⁶ Narâk ziren a nâmbutŋâ zo yatâ ândie. Zen tik ândim ambân nânŋânâŋgâziŋ lolot zeŋgât mirin zâim um gulip kwatziŋgâme. Oi ambân zo tosa top top muyagemŋâ umbâlâ upme sot âknâle top top otziŋgi laŋ âim game. Aŋâ ambân zo yatâ zorâŋ zeŋgât upigât sâm lolot otziŋgâme. ⁷ Ambân zo yatâ, zorâŋâ narâk dâp den zorat topŋâ kârum mân nânŋâm kwâkâme.

8-9 Mârumñan Yane sot Yambere zet Mose kâsa okñajngâwet. Yatigâk a san, zen den bonñâ kâsa okñajngâme. A zo, zen nângânângâziñ bâlinjâ sot nângâm pâlâtâñzij buñâ. Dap dabân bâlinjandâ laj kârâbap? A yatâ zo, zen sarâziñajngât topñâ muyagei ek nângâbi. Wangât, kut ñâi ñâi ziñ upme, zo topzinj sâm muyagei a aksikñâ ek nângâm kândâtzângobi, zorat. Yane sot Yambere, a zagât zekâren muyageip yatâ.

Paulo sâkñan sâknam doñbep muyagenjañgip.

¹⁰ Gâ nâ sot ândim gâin. Kut ñâi ñâi orâwan, zo ek nângâm ândein. Siñgi âlip sâman sot nep tuuman, ândiândinâ, nângâm pâlâtâñnâ, buku orotnâ, kâtigem ândiândinâ zo ek nângâm ândein.

¹¹ None sâknam nângâwan. Antioquia kamânân, Ikonioñ sot Listera kamânân none sâknam doñbep nângâwan. Yatâ otninetâ Kembuñâ bitzinjâ gâbâ mâkânigip. ¹² A nâmbutñâ Yesu Kristo sot pâlâtâñ op târârak ândibi, zen pisuk patâ yatik zângone sâknam nângâbi. Zo perâkñak. ¹³ Narâk ziren bâlinj mâme a sot sarâ a ziñ bâlinj upme. Bet ko walâm sarâ sot bâlinjâ zorâñ tuune laj kârâbap. Umzinjâ gulip oi a nâmbut um gulip kwatzingâbi.

Kembugât ekap sâlâpkum nângâm ândibi.

¹⁴ Gâ ko den kwâkâm giwen, zo sot pâlâtâñ op ândibân. Den zo ñâigâren mein, zorat mân kwaksat. Nâ den siñgi zo giwan. Oi gâ topnâ nângâmat, zo ka. ¹⁵ Oi gâ katepkan gâbâ tirik ekap sâlâpkum nângâm gâingât zorâñ umgâ ku-bigi Yesu Kristo nângâm pâlâtâñ kwap sumbe-mgât siñgi op ândibân. Gâ zo yatâ ândibangât

Kembugât ekap sâlâpkum ândina imbanjâ gibap. ¹⁶ Den tirik ekabân ziap, zo pisuk Anutugât Kaa-pumgâren gâbâ muyageip. Oi den zo sâlâpkum nângindâ siŋgi âlipkât topnâ kwâkâm ningâmap. Oi zorâŋ topniŋ sâm muyagem umniŋ melâŋi târârakkât tengâyâŋ ândinat. Târârak mâtâp tirâpnâŋgomap. ¹⁷ Yatâ op diiningi Anutugât arâp op kut ɳâi ɳâi âlip orotnâŋgât nep top top zo âlip tuum ândinat.

4

Târârak ândim siŋgi âlip nep tuunâ.

¹ Nâ Anutugât mâteŋjan sot Yesu Kristo, zâk kembu imbanjâŋootnjâ gamnjâ a gwâlâ sot mu-munjâ dinniŋâ sâm kwâkâbap, zekât mâteziknjân sâm kâtigem dâgoga nâŋgâ. ² Gâ den siŋgi âlip sâban. Oi a zorat otziŋgâbap mo bunjâ, zorat kâtigem sâban. Oi a um girem den sot hâwat den kwâkâzingâmap nep mulunân âkonjâ buŋ tuuban. ³ Narâk ɳâi mâte oi siŋgi âlip den zo a nâmbutnjâ nâŋgâne pat palanj oi birâbi. Zo birâmjâ den ɳâi nâŋgânatkât kindapziŋ hetâmkwapi. Kwâkâm ziŋgâzingâŋ a muyageziŋgâbi. Umzinj dâp oi yatik, zorik muyageziŋgâne kwâkâzingâbi. ⁴ Den bon zo birâm den pat yenŋâ zoren âi pâlâtâŋ upi. ⁵ Gâ ko narâk dâp sâknam kwâkâzingâbi. Oi siŋgi âlip sâsâŋ nep tuum ândiban. Nep sâm gigip, zo tuum biranjbâŋ.

Paulogât narâkñâ pâŋkânoŋ oip.

⁶ Kembugât siŋgi râma kom uwe, nâ yatâ otnibigât narâk mâte uap. ⁷ Nâ Anutugât ândiândi nep kâtigem tuum ga âkâp. Sero

kabâñjan katep ziŋ sârârâk kârâme yatâ nâ mârum sârârâk kârâm kâtigem kikerân tâkan. Nâ nângâm pâlâtâjnâ galemgua mâñ loreip. ⁸ Narâk ziren târâraknaŋgât sâŋgân mimbatkât mambât pâi ziap. Gâtâm narâk patin Kembu, top likuliku a târâraknjâ, zâknâ sâŋgân nibap. Oi nâyâk buŋâ. Yesugât takâtakâŋgât âkñâlime, zen ârândâŋ ziŋgâbap.

A nâmbutjandâ Paulo pam âiwe.

⁹ Gâ kek nâgâren gâbangât kâtigiban. ¹⁰ Dema zâk hângât kut ñai ñai zorat âkñâle op nâbam Tesalonike kamânân arip. Kereske zâk Galatia hânân arip. Oi Tito zâk Dalimatisa hânân arip. ¹¹ Zi Luka sot nikñik ândiet. Gâ Mareko tuyagena ârândâŋ gâbabot. Zâk nep âlip betnan mimbap. ¹² Tikiko zâk sâŋgongua Epeso kamânân arip.

¹³ Gâ gâbamnjâ mâtâpkât hâmbâ Taroa kamânân, Kapo zâkkât mirin parâwan, zo mem gâban. Oi ekap topñâ sot ilumnjâ zo aksik mem gâban. Ilumnjâ mâñ birâban.

¹⁴ Linjip kâlâu mot kâtñâ tuutuun a, Alesande, zâk bâliŋ doŋbep otnigip. Zorat Kembunjâ hâuŋâ pindâbap. ¹⁵ Zâknâ dinnijâ doŋbep koip. Zorat gâ zâkkât keŋgât upan.

¹⁶ Denân nâbane tarâwan, narâk zoren buku ñâinjâ den mâñ betnan meip. Buŋâ. Zen aksik birâniwe. Zorat tosa mâñ zemzinjâbapkât nângan. ¹⁷ Kembunjâ ko betnan mei siŋgi âlip um kâtik a, hân ñain gokñâ zeŋgâren sa tânnogi sâm naŋgâwan. Oi zâknâ zuu kâtik Laiongât lâuŋan gâbâ mâkânip. ¹⁸ Kembu zâk bâliŋâ top top zoren gâbâ mâkânim sumbemân Kembugât kinj

topŋjan nâbanbap. Zâkkâren imbaŋâ âsakŋâ zem zâimâmbap. Zo perâkŋak.

¹⁹ Nâ Pirisila sot apŋâ Akwila sot Onesiporo zâkkât kâmut zorat nâŋgâziŋgon. Zo dâzâŋgoban.

²⁰ Erasto zâk Korinti kamânâñ ândiap. Oi Toropimo zâk mâsek oi Miletê kamânâñ parâwan.

²¹ Gâ map narâkŋâ mân oi kek gâbângât kâtigiban.

Eubuluŋâ nâŋgâgigap. Puleŋ sot Lino, Kalaudia sot buku nâmbutŋâ, zen yatik nâŋgâgige.

²² Kembuŋâ um dâpkâ galem op ândibap. Kembugâren gâbâ tânzâŋgozâŋgon zorâŋ zeŋgâren zimbap.

Zo yatik.

SINGI ÂLIP EKAP
The New Testament in the Komba Language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long tokples Komba long Niugini
copyright © 1980 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Komba

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-01-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 9 Oct 2020

8e5b8dff-a54f-5e56-9b8c-1906f06b22d1